

Τα αυστηρά οικολογικά μέτρα των αρχαίων Ελλήνων

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Μήπως σας μυρίζει πολύ η ατμόσφαιρα και αισθάνεστε δύσπνοια μετά το απόγευμα; Φυσικά η αιτία είναι η υπερβολική χρήση των τζακιών, λόγω της αύξησης της τιμής του πετρελαίου.

Κάθε δράση φέρνει αντίδραση, όπως έλεγαν και οι αρχαίοι, που έκαναν την οικολογία πράξη και μας παρέδωσαν έναν καταγάλανο αττικό ουρανό, ώστε να έχουμε τη δυνατότητα να τον μαυρίσουμε. Οι πρόγονοί μας ήταν μακράν οι πρώτοι οικολόγοι του πλανήτη, με κριτήριο την ποιότητα ζωής στις πόλεις-κράτη που δημιούργησαν, όταν άλλοι λαοί ζούσαν νομαδικά.

Νόμος είναι το δίκιο της φύσης Για παράδειγμα, απαγορευόταν σε κάθε ιδιοκτήτη να κόβει πάνω από δύο δένδρα ελιάς τον χρόνο.

Ο Σόλων είχε καθιερώσει αμοιβή 5 δραχμές για τη θανάτωση αρσενικού λύκου, αλλά μόνον μία δραχμή για κάθε νεαρή λύκαινα, γιατί ο στόχος ήταν η μείωση, όχι όμως και η εξόντωση του είδους. Νομοθετικά μέτρα υπήρχαν και για την αντιμετώπιση της ρύπανσης των πόλεων. Έτσι, η μεταφορά των σκουπιδιών και της κόπρου έπρεπε να γίνεται σε μεγάλη απόσταση. Για τον έλεγχο των κρηνών υπήρχε στην αρχαία Αθήνα αιρετός και όχι κληρωτός αρμόδιος.

Το κυνήγι της πισίνας Ο Πεισίστρατος γέμισε την Αθήνα με κρήνες και

καταιωνιστήρες, απαγόρευσε όμως τις δεξαμενές (πισίνες), για τον κίνδυνο των μολύνσεων από τα στάσιμα ύδατα και της σπατάλης νερού. Για την προστασία του περιβάλλοντος της πόλης, τα τυροκομεία και τα βυρσοδεψεία, που ανέδιδαν δυσάρεστες οσμές, ήταν υποχρεωτικό να εγκατασταθούν εκτός των οικισμών, όπως και τα νεκροταφεία. Τα εργαστήρια ήταν εγκαταστημένα κατά ομοειδείς συντεχνίες και καθώς το μέγεθός τους ήταν μικρό, με μέσο όρο απασχολούμενων τα 10 άτομα, δεν φαίνεται να ενοχλούσαν ιδιαίτερα το περιβάλλον. Προστατευτικά μέτρα λαμβάνονταν και σε άλλα μέρη της Ελλάδας, όπου υπήρχαν ειδικά προβλήματα τοπικού χαρακτήρα. Στο Λαύριο, τοποθετούσαν τα καμίνια για το λιώσιμο των μετάλλων νοτιοανατολικά των οικισμών, επειδή οι επικρατούντες στην περιοχή άνεμοι είναι βόρειοι και βορειοδυτικοί. Στη Θήβα υπήρχε το αξίωμα της «τελεαρχίας», δηλαδή της φροντίδας ώστε να μη σκορπίζονται στους δρόμους της πόλης απόβλητα και νερά ρευμάτων. Πολλές πόλεις είχαν απαγορεύσει την εκτροφή κατοικίδιων, εξαιτίας των καταστροφών που προκαλούσαν στις καλλιέργειες και το πράσινο γενικά.

Εν αρχή ην η χωροταξία Χαρακτηριστικό του σεβασμού των αρχαίων Ελλήνων προς το περιβάλλον, είναι το γεγονός ότι στη χωροθέτηση των οικισμών τους, κύριο μέλημα έθεταν την επιλογή υγιεινής τοποθεσίας, δεύτερο την επιλογή οχυρής τοποθεσίας και τρίτο την επιλογή πλούσιας τοποθεσίας.

Είσαι ότι ζεις Ο Ιπποκράτης στο βιβλίο του Περί αέρων, υδάτων, τόπων τονίζει, ότι από τις συνθήκες του περιβάλλοντος δεν διαμορφώνονται μόνο ο χαρακτήρας και η δημιουργικότητα των λαών, αλλά και η ίδια η υγεία τους –οι ασθένειες που τους βασανίζουν– είναι αποτέλεσμα του μικροκλίματος, της διατροφής, της ποιότητας του πόσιμου νερού κ.λπ.

Η τάξη της φύσης Για τους φιλοσόφους προείχε η φυσική τάξη. Κάθε απόκλιση από αυτή, αποτελούσε «ύβριν» από τη σκοπιά της ηθικής και της δικαιοσύνης και άσκοπη ενέργεια από τη σκοπιά της οικονομίας. Επιδίωκαν την αυτάρκεια στην παραγωγή αγαθών, αλλά όχι την υπερβολική κατανάλωση. Ήθελαν ωραία κτίρια, αλλά αποδοκίμαζαν την περιττή πολυτέλεια.

Ουκ εν τω πολλώ το ευ! Ο Ξενοφών ασχολήθηκε διεξοδικά με τη σχέση πόρων – εδάφους – ανθρώπινης εργασίας. Ο Αριστοτέλης θεωρεί αντικείμενο της οικονομίας, την παραγωγή αγαθών μόνο για άμεση χρήση. Και οι δύο επισημαίνουν τους κινδύνους που συνεπάγεται η υπερβολική παραγωγή αγαθών. Η υπερεπάρκεια οδηγεί στον άσκοπο πλουτισμό και παρασύρει στον ευδαιμονισμό, την εκμετάλλευση ανθρώπων, την κατασπατάληση πόρων, τη δημιουργία πλαστών αναγκών και τελικά τη διαστροφή του ανθρώπινου χαρακτήρα.

Η αισθητική υπεροχή Για τους αρχαίους, τα μεγάλα δημόσια κτίρια και τα σπίτια θεωρούνταν αυτονόητο ότι έπρεπε να υποτάσσονται στην κλίμακα του χώρου, να εντάσσονται στην αισθητική διαμόρφωση του περιγύρου, να υπακούουν στις επιταγές του μέτρου και της ισορροπίας. Η αίσθηση του «μέτρου» δεν είναι

μόνο θέμα αισθητικής αλλά και κανόνες ηθικής και πολιτικής συμπεριφοράς.

«**Το ιατρικόν**» Η υγεία στην αρχαία Ελλάδα θεωρούνταν ύψιστο αγαθό και κάθε ηλικία του ανθρώπου είχε αφιερωθεί σε κάποιον θεό-προστάτη. Μέτρα για την υγιεινή του περιβάλλοντος υπήρχαν πολλά, τόσο για την αποξήρανση των ελών, όσο και για την ύδρευση και αποχέτευση των οικισμών. Για την προστασία της δημόσιας υγείας φαίνεται ότι σε πολλές πόλεις υπήρχαν δημόσιοι γιατροί και η πολιτεία παρείχε δωρεάν περίθαλψη στους απόρους, έχοντας επιβάλει για τον σκοπό αυτόν ειδικό κεφαλικό φόρο, το «ιατρικόν». Ο θεσμός όμως αυτός δεν ίσχυε στην Αθήνα, όπου ο Πλάτων απέτρεπε από τη χρήση φαρμάκων, συνιστώντας την καταφυγή σε φυσιοθεραπευτικά μέσα.

Πηγή: briefingnews.gr